

Nils Nilsson   Av Laila Eliasson.

Samekvinnan Maria Magdalena Mathsdotter från Gitsfjäll, hade vintern 1864 tagit sig ner till huvudstaden för att få träffa kungen. Bland annat ville hon framföra önskemålet om att det ordnades fram pengar till barnhem och skolundervisning för samebarnen i lappmarken.

Det få känner till är att även Nils Nilsson från Dalasjö också gjorde en resa till huvudstaden år 1865, i samma syfte. Han var då 40 år gammal.
Den här händelsen fick Laila Eliasson veta av hans barnbarnsbarn Hjördis Danielsson när hon hälsade på henne i Svannäs i augusti 2014.

Tydligen var Nils Nilsson god vän med lappmannen och läraren Stinnerbom i Dalasjö och tillsammans brukade de två hålla religiösa föredrag för folket i byarna. Med tiden åstadkom de en stark andlig rörelse i trakten.

O.P Pettersson skriver i Gamla byar i Vilhelmina del 3, att ”Stinnerbom och Nils Nilsson äro de första lekmannapredikanter som hava verkat inom Vilhelmina församling”.

O.P Pettersson berättar även att Stinnerbom ivrade mycket för att få till stånd ett barnhem med tillhörande fast skola för barnen i Dalasjö, och de närmaste grannbyarna.

Men han fick inte någon förståelse för detta av bönderna eller prästerskapet inom församlingen.

Både O.P Pettersson och Nils Nilsson nämner att denne Stinnerbom med tiden blev så ofärdig att han var tvungen att krypa på knäna.

Kanske hade han redan i 40-års åldern börjat få sådana problem att han inte kunde genomföra resan till huvudstaden själv utan lyckades övertala Nils Nilsson att göra den i hans ställe. Förmodligen får vi aldrig med säkerhet veta hur det gick till och på vilket sätt färden till Stockholm skedde, men så här i efterhand hade man önskat att man kunnat hindra Nils Nilsson från att över huvudtaget resa.

Han ådrog sig nämligen en smittsam magsjukdom (gastrisk feber enligt prästens noteringar) och avled den 15/12-1865.

Till råga på allt smittade han två av sina söner, Simeon och Jonas som avled samma månad i samma sjukdom. De var 14 respektive 12 år gamla. Förmodligen skördade sjukdomen även Nils mors liv, Anna Margareta Larsdotter även hon dog i en magåkomma på nyårsdagen 1866 (nervfeber enligt prästens noteringar).

I häftet Svenska Sjukdomsnamn av Gunnar Lagerkranz framgår att man i äldre tider inte hade någon större medicinsk kunskap om de magåkommor som ändade människors liv utan en och samma sjukdom kunde ha flera namn. Så här skriver Lagerkranz om de två magsjukdomar som omnämns hos familjen Nilsson.

Gastrisk feber. Intetsägande namn för olika lättare infektioner i magsäcken.

Influensa med företrädesvis symtom i magsäcken, magkatarr med feber. Se även Malaria och Slemfeber.

Nervfeber: Se Tyfus. Även benämnd Nervfrossa.